

SYNAKSARION III NIEDZIELI PO ŚWIĘCIE PASCHY ŚWIĘTYCH NIEWIAST NIOSĄCYCH WONNOŚCI

Stichosy:

Chrystusowe uczennice niosą mirrę,
ja zaś pieśń jak mirrę niosę.

Dzisiaj, w trzecią niedzielę po święcie Paschy, obchodzimy pamięć świętych niewiast niosących wonności¹. Wspominamy także Józefa z Arymatei², który był tajemnym uczniem Chrystusa, i wraz z nim Nikodema³, który w nocy przyszedł do Jezusa⁴.

Spośród nich niewiasty były pierwszymi i autentycznymi świadkami Zmartwychwstania, natomiast Józef i Nikodem byli świadkami Jego pogrzebu, to znaczy tego wszystkiego, co w naszym nauczaniu jest najważniejsze, gdyż jest dogmatem.

Nikodem, który nie zgadzał się z Żydami, został wyłączony z synagogi⁵. Józef natomiast po pogrzebaniu ciała Pańskiego został przez Żydów wrzucony do dołu, dzięki mocy Bożej wy dostał się stamtąd i odszedł do swojej ojczyzny, do Arymatei. Chrystus po Zmartwychwstaniu ukazał się jemu, gdy był jeszcze w więzach, i powierzył całą tajemnicę Zmartwychwstania. Nie bacząc na liczne cierpienia, jakich doświadczał od Żydów, nie uznał za właściwe, żeby tę tajemnicę oddać milczeniu, ale jawnie wszystkim wyjaśniał, co się dokonało⁶. Opowiadają także, że Nikodem w swoich dziełach wcześniej od innych dokładnie przedstawił wszystko, co odnosi się do cierpień i Zmartwychwstania

---

¹ Niewiastami niosącymi wonności (gr. μυροφόρος, scs. мироносицы) nazywane są kobiety, które przyszły z wonnościami do Grobu Jezusa, żeby namaścić Jego ciało.

² Św. Józef z Arymatei (?-?), według Nowego Testamentu człowiek, który ofiarował grób przygotowany dla siebie, na pochówek ukrzyżowanego Jezusa. Był osobą majątną i członkiem Sanhedrynu. Józef „wyczekiwał królestwa Bożego” (Mk 15,43) i według Ewangelii św. Jana był uczniem Jezusa. Józef jest postacią bardzo tajemniczą i epizodyczną, na temat której powstało kilka wczesnych apokryfów. Wspomnienie liturgiczne 31 VII i w III Niedzielę po Święcie Paschy.

³ Św. Nikodem (?-?), dostojnik żydowski, faryzeusz i członkiem sanhedrynu, który potajemnie spotkał się z Jezusem i odbył z nim rozmowę. Później stanął w jego obronie przed sanhedrynem. Po śmierci Jezusa, wraz z Józefem z Arymatei wziął pod swą pieczę jego ciało i zorganizował pogrzeb. Przypisuje mu się również autorstwo jednej z Ewangelii apokryficznych. Poniósł męczeńską śmierć z rąk Żydów. W 415 wydobyto jego relikwie i pochowany został w Kefaz-Gamla (Palestyna). Wspomnienie liturgiczne 2 VIII i w III Niedzielę po Święcie Paschy.

⁴ J 3,1-21.

⁵ Te informacje podaje apokryficzna *Ewangelia Nikodema*, przeł. M. Starowieyski, [w:] *Apokryfy Nowego Testamentu. Ewangelie apokryficzne*, red. M. Starowieyski, Kraków, 2003³, s. 635-647.

⁶ Historię Józefa z Arymatei podaje druga część apokryficznej *Ewangelii Nikodema*, przeł. M. Starowieyski, [w:] *Apokryfy Nowego Testamentu. Ewangelie apokryficzne*, s. 647-653 oraz apokryf *Opowiadanie Józefa z Arymatei*, przeł. M. Starowieyski, [w:] *Apokryfy Nowego Testamentu. Ewangelie apokryficzne*, s. 741-747.

Chrystusa, należał bowiem do synagogi i dokładnie znał zamiary i przemówienia, a mówiąc po prostu, znał wszystkie czyny Żydów⁷.

Z tej przyczyny jest on wraz z Józefem, jak już powiedzieliśmy, połączony z autentycznymi świadkami pogrzebu oraz z niewiastami, które widziały Zmartwychwstanie, i wspominane są tutaj po poprzednim uwierzeniu Tomasza, ponieważ uwierzenie to nastąpiło, jak mówi ewangelista po ośmiu dniach⁸, więc postanowiono, żeby wspominać je najpierw. Właśnie te niewiasty jako pierwsze zobaczyły Zmartwychwstanie i ogłosiły je uczniom. Należało bowiem, żeby płeć, która pierwsza podpadła pod grzech i odziedziczyła klątwę, pierwsza zobaczyła też Zmartwychwstanie, gdyż skoro pierwsza usłyszała: „W bólach rodzić będziesz dzieci”⁹, pierwsza usłyszała radość.

Niosącymi wonności są natomiast nazwane dlatego: kiedy Józef z Nikodemem z nadejściem Paschy, gdyż nadchodząca sobota była wielkim dniem¹⁰, spieszyli się, aby pogrzebać ciało Pana, to zgodnie ze zwyczajem żydowskim namaścili je wonnościami, ale nie w należyty sposób, bowiem owinęli w całun i odnieśli do grobu po tym, jak z wierzchu przede wszystkim położyli mirrę i aloes. Dlatego też niewiasty, które żywiły, jak uczniowie, płomienną miłość do Chrystusa, kupiły drogocennych wonności i przyszły w nocy – tak z lęku przed Żydami, jak i zgodnie ze zwyczajem – aby nieco wcześniej oplakać i namaścić Go, spełniając to, co z braku czasu opuścili wcześniej Józef z Nikodemem. Gdy przyszły, to ujrzały różnorakie objawienia: dwóch świetlistych aniołów wewnątrz grobu i innego, siedzącego na kamieniu. Następnie zobaczyły Chrystusa i oddały Mu pokłon, a Magdalena pytała Go, biorąc za ogrodnika, o Niego samego.

Niewiast z wonnościami było dużo, ale ewangelisci wymieniają jedynie najwybitniejsze, a inne przemilczają. Pierwszą wśród nich była Maria Magdalena, z której Chrystus wypędził siedem biesów¹¹. Tradycja podaje, że przybywszy do Rzymu po Wniebowstąpieniu Chrystusa, głosiła Chrystusa cesarzowi Tyberiuszowi¹², a Piłata z arcykapłanami oddała śmierci¹³. Po pewnym czasie zmarła w Efezie i została pogrzebana przez Jana Teologa¹⁴. Cesarz Leon Filozof¹⁵ przeniósł jej ciało do Konstantynopola. Druga to

---

⁷ Mowa o apokryfie *Ewangelia Nikodema*.

⁸ J 20,26.

⁹ Rdz 3,16.

¹⁰ J 19, 31.

¹¹ Mk 16,9.

¹² Tyberiusz (42 przed Chrystusem-37), cesarz rzymski od 14 roku. Ostatnie lata panowania (od 26 roku) Tyberiusz spędził w odosobnieniu na wyspie Capri.

¹³ Mówi o tym apokryf *Śmierć Piłata*, przeł. M. Starowieyski, [w:] *Apokryfy Nowego Testamentu. Ewangelie apokryficzne*, s. 684-687.

¹⁴ Czyli Jana Ewangelistę.

¹⁵ Leon VI Filozof (866-912), cesarz rzymski (bizantyjski) z dynastii macedońskiej. Swój przydomek zawdzięczał upodobaniom do wygłaszania kazań w kościołach Konstantynopola. Autor prac z zakresu taktyki wojskowej i teologii. Jest znany jako autor eotinionów Zmartwychwstania na jutrzni całonocnego czuwania przed niedzielą.

Salome¹⁶, córka Józefa Oblubieńca, która za męża miała Zebedeusza. To ona urodziła Jana Ewangelistę i Jakuba. Józef miał bowiem czworo dzieci: Jakuba, zwanego w Ewangelii „Mniejszym”, Jozesa, Szymona, Judę i trzy córki: Esterę, Tamar i Salome¹⁷, żonę Zebedeusza. Dlatego też, gdy słyszysz w Ewangelii o Marii, Matce Jakuba Mniejszego i Jozesa¹⁸, to wiedz, że chodzi o Bogurodzicę, bowiem Bogurodzica była uważana za matkę dzieci Józefa. Wynika z tego, że Jan Ewangelista był krewnym Jezusa jako syn Jego siostry. Trzecią z niewiast niosących wonności była Joanna, żona Chuzy¹⁹, który był zaufanym człowiekiem i zarządcą dóbr króla Heroda²⁰. Czwarta i piąta to Maria i Marta²¹, siostry Łazarza²², szóstą to Maria, żona Kleofasa²³, i siódma Zuzanna. Było też wiele innych, jak opowiada święty Łukasz, gdy mówi: „i wiele innych, które służyły im usługiwały ze swego mienia”²⁴. Ponieważ ona głosiły Zmartwychwstanie i bardzo pomogły naszym naukom w przekonaniu i niezmiennym głoszeniu Zmartwychwstania Chrystusa, Kościół Boży przyjął zwyczaj, żeby po Tomaszu świętować im pierwszym, bowiem one pierwsze widziały Chrystusa powstałego z martwych, ogłosiły wszystkim zbawczą naukę i stylem życia przede wszystkim naśladowały Chrystusa, co i wypadało niewiastom, które On nauczał.

Boże, dla modlitw świętych niewiast niosących wonności, zmiłuj się nad nami. Amen.

---

¹⁶ Mk 15,40.

¹⁷ Imiona dzieci Józefa podaje apokryf *Legenda o św. Józefie Cieśli*, 2,3, przeł. T. Hergesel, [w:] *Apokryfy Nowego Testamentu. Ewangelie apokryficzne*, s. 562.

¹⁸ Mk 15,40.

¹⁹ Łk 8,3; 24,10.

²⁰ Herod Antypas (ok. 22 przed Chrystusem), syn Heroda Wielkiego i brat Heroda Archelaosa. Tetrarcha Galilei i Perei od 4 roku przed Chrystusem. Założyciel Tyberiady. Poślubił swoją bratową Herodiadę, czym wywołał oburzenie wśród Żydów. Skazał na śmierć krytykującego ten związek Jana Chrzciciela. W 39 roku został skazany na wygnanie przez cesarza Kaligulę.

²¹ Łk 10,38-39.

²² J 11,1.

²³ J 19,25.

²⁴ Łk 8,3.